

AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU I DRUŠTVENO OKRUŽENJE- Projekta rekonstrukcije glavnih puteva, rekonstrukcija i modernizacija dijela puta Danilovgrad-Podgorica

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
PR1	Procjena ekoloških i društvenih (E &S) uticaja i njihovo upravljanje						
1.1	Sistem ekološkog društvenog menadžmenta (ESMS) Razviti i implementovati ESMS u skladu sa zahtjevima ISO 14001	Oprimizacija ekološkog i društvenog menadžmenta kroz formalizovani sistem.	EBRD PR1 Dobrovoljna i najbolja praksa. EBRD PR1 Dobrovoljna i najbolja praksa.	Sopstveni resursi, eksterni konsultanti, Troškovi, Dodjela odgovornosti.	Oktobar 2019	Potrebno je da UZS i izvođač radova zajedno formiraju jedinstvenu organizacionu strukturu za implementaciju ESMS-a prema PR1, Paragrafi 21 i 22. ESMS će uključiti poglavlje o kontroli ekološkog i društvenog učinka projekta u skladu sa PR1, paragrafima 24-27. ESMS će takođe uključiti mehanizme o obavještanju EBRD-a o nesretnim slučajevima ili incidentima koji imaju uticaj na društveni učinak projekta u skladu sa PR1, paragrafima 24- 27. ESMS će takođe uključiti mehanizme o obavještanju EBRD-a o nesretnim slučajevima ili incidentima koji imaju značajni štetni učinak ili uzrokuju značajne promjene projekta, prema PR1, paragrafi 26 i 27. Godišnji izvještaj o životnoj sredini i zaštiti i zdravlju na radu (EHS) za Banku.	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
1.2	<u>Monitoring i izvještavanje EBRD-a</u> 1) Pripremiti godišnje izvještaje kontrole koji će da uključuju stanje implementacije ESAP-a, Okvirnog ESMP Plana/Registra obaveza i izvedbe LARP, učinka EHS, angažmana i aktivnosti zainteresovanih lica i rješavanje pitanja pritužbi. 2) Osim godišnjih izvještaja o kontroli, potrebni su i sljedeći izvještaji (pripremljeni od strane izvođača i inženjera) samo u toku faze izgradnje: - Polugodišnji izvještaji o implementaciji monitoringa životne sredine na osnovu ESMP/Registra obaveza. - Polugodišnji izvještaji o implementaciji monitoringa društvenog okruženja na osnovu LARPA	Uskađenost sa EBRD PR.	EBRD PR 1 i PR 10, Okvirni ESMP i Registar obaveza	UZS uz podršku konsultanata za implementaciju projekta.	Podnošenje godišnjih izvještaja za vrijeme implementacije Polugodišnji izvještaji tokom izgradnje.	Podnošenje godišnjeg izvještaja za životnu sredinu i društvo (AESR) sa dopunama o napretku implementacije aktivnosti ESAP-a i obaveza povezanih s tim. Podnošenje polugodišnjih izvještaja tokom izgradnje.	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
1.3	<u>Ekspert za socijalna pitanja</u> UZS da zaposli kompetentnog, iskusnog i osposobljenog Eksperta za socijalna pitanja koji će imati definisanu ulogu i doprinijeti donošenju odluka, kao i nadzirati sva pitanja iz oblasti društvenog menadžmenta, uključujući razvoj i implementaciju LARP-a i SEP-a, i izveštavati, kako interno tako i eksterno.	Umanjiti rizike u vezi sa svim uticajima na društvena pitanja, uključujući pitanja vezana za rad i upravljanje izvođača radova, ekonomskom i fizičkom raseljavanju, i angažmanu sa zainteresovanim licima.	EBRD PR1, PR2, PR5, PR10	UZS da obezbijedi zaradu/platu Ekspertu za socijalna pitanja	Prije daljnje akvizicije zemlje, i najmanje 3 mjeseca prije početka izvođenja radova.	Odgovarajući UZS ekspert za socijalna pitanja je angažovan i sposoban da utiče na donošenje odluka. Izveštaji o monitoringu ukazuju na efikasnost konsultacija, otkrivanje detalja, upravljanje pritužbama sa PAP (subjektima koji su pod uticajem projekta) i pravovremeno ispunjavanje dogovorenih sporazuma.	
PR2	Radna snaga i radni uslovi						
2.1	<u>Politika ljudskih resursa (Human Resources Policy, HR)</u> Razviti i implementirati politiku ljudskih resursa u skladu sa PR2.	Smanjenje rizika povezanih sa radom. Zahtjeva se jasna komunikacija između izvođača radova, podizvođača i radnika.	EBRD PR2, Dobra međunarodna praksa (GMP)	Sopstveni resursi. Iskusni nadzor.	2 mjeseca prije potpisivanja glavnog ugovora.	Politika je u skladu sa PR2. Politika je poznata i shvaćena od strane UZS projektnog tima, glavnih menadžera izvođača radova i glavnih podizvođača Politika je lako dostupna.	
2.2	<u>Usklađenost rada izvođača i podizvođača sa politikom ljudskih resursa (HR Policy Compliance)</u> UZS da razvije i implementira proces koji će osigurati da su svi izvođači (i podizvođači), legalne firme sposobni da djeluju u skladu sa zahtjevima	Smanjenje rizika povezanih sa radom. Omogućuje UZS da zahtjeva poboljšani učinak izvođača i podizvođača.	EBRD PR2 GMP	Sopstveni resursi. Iskusni nadzor.	Prije potpisivanja glavnog EPC (inženjerska nabavka i izgradnja) ugovora i naknadnih podugovora.	Ocjenjivanje kvaliteta izvođačevog EHS sistema menadžmenta. 100% ugovarača su pravna lica. Usklađenost sa politikom ljudskih resursa u 100% ugovora izvođača i podizvođača.	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
	i politikom ljudskih resursa. Ugovori da uključuju tačke koje zahtjevaju poslovanje u skladu sa ljudskim resursima.						
2.3	<u>Plan nadzora nad izvođačima</u> UZS da razvije i implementira plan nadzora nad izvođačima koji će da uključuje monitoring i odgovarajući sistem za zaštitu životne sredine i zaštite na radu (EHSS) u skladu sa EBRD PR.	Omogućuje praćenje implementacije rada u odnosu na PR2.	EBRD PR2 GMP	Sopstveni resursi. Iskusni nadzor.	2 mjeseca prije početka izgradnje.	Mjesečni izvještaji nadzora uključuju relevantne informacije o usklađenosti djelovanja s PR2. Nadzorni tim izvođača ima adekvatno osoblje i resurse.	
2.4	<u>Plan bezbjednosti</u> UZS da rukuje pitanjima bezbjednosti (npr. u okviru Plana za upravljanje radom i radnim uslovima - LWCMP) za Projekat u skladu sa PR2 i dobrovoljnim Principima o sigurnosti i ljudskim pravima.	Smanjenje rizika bezbjednosti i ljudskih pravaa.	EBRD PR2 Dobrovoljni standardi GMP	Vlastita sredstva. Iskusni izvođač.	2 mjeseca prije raspisivanja tendera za odabir izvođača.	Procjena bezbjednosnog rizika je adekvatna. Plan upravljanja bezbjednosti je adekvatan rizicima. Efikasno upravljanje bezbjednosnim žalbama	
2.5	<u>Procjena rizika kolektivnih otpuštanja/otkaza</u> Procijeniti rizike kolektivnih otkaza zbog otpuštanja radnika od strane podizvođača (ako je to relevantno) i razmotriti angažman stručnjaka za radne odnose i potvrdu o plaćanju radne snage prije zaključenja ugovora i raspodjele zadnjih plata.	Smanjenje rizika na Projektu	GMP	Sopstveni resursi. IR profesionalci.	Najmanje 2 mjeseca prije bilo kojih značajnih kolektivnih otkaza.	Izbjegavaju se nesuglasice/nemiri tokom masovnih otpuštanja.	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
PR3	Efikasnost resursa i sprječavanje i kontrola zagađenja						
3.1	Posebni planovi upravljanja životnom sredinom Izvođač izrađuje i sprovodi specifične planove upravljanja, kako je navedeno u ESIA, uključujući: - Plan upravljanja otpadom; - Plan upravljanja opasnim materijalima; - Plan upravljanja korišćenih resursa; - Plan upravljanja saobraćajem u toku izgradnje.	Poboljšano upravljanje i ublažavanje uticaja vezanih za otpad, opasne materijale i saobraćaj, itd.	EBRD PR3	Iskusni izvođač.	Svi planovi najmanje 2 mjeseca prije početka izgradnje.	Planovi će uključivati mjere održavanja u skladu s GMP kako bi se spriječila kontaminacija usljed izlivanja u zemljište, podzemne i površinske vode. Planovi upravljanja saobraćajem pomoći će u smanjenju uticaja na lokalne zajednice i ostale učesnike u saobraćaju kao rezultat izgradnje.	
3.2	Plan upravljanja kvalitetom vazduha Izvođač radova izrađuje i sprovodi Plan upravljanja kvalitetom vazduha koji uključuje: - Rušenje i upravljanje prašinom. - Upravljanje saobraćajem. - Osnovna procjena emisija u vazduh. - Procjene emisija u vazduh (modeliranje uticaja). - Procjene osjetljivosti i ranjivosti (povezane sa crnogorskim ili EU standardima).	Omogućiti efikasan menadžment i ublažavanje uticaja vezanih za kvalitet vazduha.	EBRD PR3	Izvođač radova.	2 mjeseca prije početka izgradnje.	Plan će svesti na minimum uticaje kvaliteta vazduha na korisnike puta, lokalne zajednice i neposredno okruženje.	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
3.3	<u>Plan upravljanja bukom i vibracijama</u> Izvođač radova izrađuje i implementira plan za upravljanje bukom i vibracijama tokom faze izgradnje (koji uključuje planove kontrole i smanjenja buke).	Smanjiti buku i emisije u vazduh povezane sa saobraćajem na prihvatljive nivoe.	EBRD PR3	Izvođač radova.	2 mjeseca prije početka izgradnje.	Nema značajnog uticaja vibracija na strukturu duž trase puta (Right of Way, RoW). Nema značajnih žalbi na buku ili smetnje u izgradnji tokom kasnih ili ranih sati.	
3.4	<u>Plan upotrebe eksploziva (ukoliko je potreban)</u> Izvođač mora izraditi i implementirati plan korištenja eksploziva ukoliko se taj metod treba preduzeti tokom izgradnje puta.	Poboljšati efikasnost resursa, smanjiti rizike povezane s korišćenjem eksploziva.	EBRD PR3	Izvođač radova.	2 mjeseca prije početka izgradnje.	Sve aktivnosti u vezi sa korišćenjem eksploziva su u skladu s regulatornim zahtjevima, zahtjevima EBRD i GMP i usklađene kako bi se uticaj sveo na minimum.	
3.5	<u>Procjena emisija gasova sa efektom staklene bašte (GHG)</u> Izvođač provodi EBRD protokol za procjenu emisija i potvrđuje rizike i uticaje povezane sa emisijama za koje se vjeruje da su povezane sa gasovima staklene bašte. Izvođač izrađuje plan ublaživanja ako je potrebno.	Pomaže osigurati jasnu identifikaciju aktivnosti potrebnih za smanjenje rizika i uticaja povezanih s emisijama gasova sa efektom staklene bašte.	EBRD PR3	Izvođač radova.	2 mjeseca prije početka izgradnje.	Dostupne su odgovarajuće procjene emisija gasova sa efektom staklene bašte (GHG), u skladu sa zahtjevima u pogledu osnovnih nivoa, tj. pragova. Dobavljač identifikuje i sprovodi mjere za poboljšanje efikasnosti potrošnje resursa i minimizovanja otpada, uključujući GHG.	
3.6	<u>Zaštita i upravljanje vodnim resursima</u> Izvođač radova će da izradi i implementira planove upravljanja vodama (uključujući zahtjeve za korištenje vode i	Omogućiti efikasni menadžment korištenja i ispuštanja vode; smanjiti rizik od	EBRD PR3	Izvođač radova.	2 mjeseca prije početka izgradnje.	Nema značajnih nepovoljnih uticaja na druge korisnike vode na području projekta. Navedenim planovima, izvođač izrađuje projektne mjere kako bi se osiguralo da se otpadne vode i vode koje se slivaju sa puta zahvataju u nepropusnim kanalima i bazenima	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
	ispuštanje vode) i planove za prelaze preko rijeka. Izvođač će da izradi i implementuje plan upravljanja kvalitetom vode i vodnim resursima (Water Quality and Water Resources Management) koji uključuje upravljanje - sprječavanje i kontrolu zagađenja, kao i posebne mjere za kontrolu otpadnih voda i zagađenja. Izvođač treba da izradi i da se pridržava se razvijene metode za izgradnju mostova koja uključuje rad u rijekama. Izvođač će da uključi sistem za presretanje atmosferskih voda i presretače ulja/masti u projektovanju i izgradnji puta kako bi se ispunili EU WDF zahtjevi.	uticaja podzemnih voda i vodotoka. Smanjeni rizici vezani za otpadne vode i zagađenje podzemnih voda i vodotoka. Smanjeni rizici koji se odnose na kvalitet voda tokom izgradnje mostova.				za balansiranje tako da ne dođe do ispuštanja u površinske vode kao što su potoci ili u zemljište kojem prorada vodozaštitna zona. Mjere u slučaju nezgode i izlivanja efektivno će se nositi sa slučajnim izlivanjem ili ispuštanjem u zemljište, površinske ili podzemne vode. Rijeke ne podliježu zagađenju usljed razumne primjene preventivnih mjera kao što su tzv. zavjese za mulj, preusmjeravanje toka, upravljanje kosinama, uređaj za zahvatanje sedimenata itd.	
3-7	Upravljanje otpadom Izvođač izrađuje i implementira plan upravljanja otpadom u skladu sa crnogorskim zakonom i PR3.	Omogućuje efikasno upravljanje i ublažavanje potencijalnih uticaja vezanih za otpad.	EBRD PR3	Izvođač radova.	2 mjeseca prije početka izgradnje.	Otpadom se upravlja u skladu sa dobrom međunarodnom industrijskom praksom (GMP) i odlaže u skladu sa lokalnim i nacionalnim zahtjevima. Nema značajnih izlivanja ili ispuštanja u prirodu	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
3.8	<u>Zaštita na radu sa opasnim materijalima</u> Izvođač izrađuje i implementira Plan zaštite na radu sa opasnim materijalima (OHS). Izvođač radova će da uključi plan upravljanja materijalima kao dio C-ESMP-a (Plan upravljanja životnom sredinom i društvenim okruženjem tokom faze izradnje). Rušenju i raščišćavanju stečene imovine će prethoditi implementacija procjene opasnih materijala od strane izvođača radova. Izvođač radova raspolaže opasnim materijalima u skladu sa crnogorskim zakonom i zahtjevima PR3.	Omogućava efikasno upravljanje i ublažavanje potencijalnih uticaja vezanih za otpad.	EBRD PR3 and PR4	Izvođač radova.	2 mjeseca prije početka izgradnje.	Kroz implementaciju gore (i u 4.1) navedenih planova, Izvođač će upravljati otpadom u skladu sa GMP. Nijedan radnik neće biti izložen opasnim materijalima u toku gradnje ili kao rezultat rušenja objekata koji mogu sadržavati azbest, PCB, itd. Zagađenje okoline sprječava se pravilnim postupanjem sa opasnim otpadom u skladu sa GMP. Nema značajnog uticaja na prirodna vodna tijela.	
PR4	Bezbjednost i zdravlje						
4.1	<u>Plan upravljanja zaštitom na radu (OHS)</u> Izvođač izrađuje usklađen Plan upravljanja zaštitom na radu. Plan treba da uključuje zahtjeve PR 2 i 4, i treba da uključi, između ostalog:	Umanjuje rizik i ozbiljnost potencijalnih OHS incidenata na Projektu.	EBRD PR4, PR2, GMP	Sopstveni resursi, konsultanti specijaliste.	Najmanje 2 mjeseca prije početka izgradnje.	Plan uključuje: Kompletnu analizu opasnosti; odgovarajuće OHS preporuke; proceduru efektivne obuke; adekvatne kontrole i izvještaje, kao i adekvatnu istragu incidenata.	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
	- Specifične procjene rizika aktivnosti (uključujući sve teme EHSS); - Posebne postupke i operativne kontrole da se rizici i uticaj svedu na minimum; - Obuka i osposobljavanje osoblja; - Planiranje za hitne slučajeve; - Socijalnu pomoć (voda, sanitarije, itd.); - Izveštavanje o incidentima i istraga; - Bezbjednosna oprema; - Kontrole saobraćaja; - Zdravlje i bezbjednost zajednice.						
4.2	Podizvođači i Plan upravljanja zaštitom na radu (OHS) Izvođač i podizvođači sprovode usklađen plan upravljanja zaštitom na radu.	Efektivna implementacije bezbjednosti zahtijeva adekvatne resurse, osoblje i procedure, kao i odgovarajući odgovor na nezadovoljavajuće pokazatelje ishoda i incidente.	EBRD, PR2 & 4, GMP	Sopstveni resursi, Stručnja za zdravlje i zaštitu na radu.	Tokom gradnje, treba dostavljati redovne izvještaje, u skladu sa rasporedom u Planu upravljanja zaštitom na rad.	Svi ugovori sadrže odredbe i uslove zdravlja i zaštite na radu (OHS). Svi radnici dobijaju odgovarajuću obuku. Audit, indikatori, i izvještavanje ukazuje na veoma dobar OHS menadžment.	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
4.3	<u>Nadzor nad zaštitom na radu (OHS)</u> UZS nadzor nad zaštitom na radu je adekvatno ojačan osobljem i resursima. Zaposliti bar jednog stručnjaka za poslove zaštite i zdravlja na radu (OHS). UZS takođe osigurava da Izvođač angažuje najmanje jednog stručnjaka zaštite na radu tokom izgradnje.	UZS je u krajnjoj liniji odgovorna za ishode u vezi sa zaštitom na radu.	EBRD, PR1, 2, 4 GMP	Sopstveni resursi, eksperti iz struke.	Tokom cijele gradnje, revizije i izvještaji pregledani u skladu sa rasporedom.	Neusklađenost identifikovana u revizijama i izvještajima, adresirana na vrijeme. Projekat je implementiran sa sigurnošću u skladu sa PR2 i PR4.	
4.4	<u>Plan pripravnosti i reagovanja u hitnim slučajevima (EPRP)</u> Izvođač radova će da izradi i implementira EPRP u skladu sa EBRD.	Osigurava postojeće resurse i koordinaciju kako bi se spriječile ili riješile predvidljive nesreće i hitni slučajevi.	EBRD PR4, GMP	Sopstveni resursi, stručnjaci u oblasti sigurnosti i reagovanja u hitnim slučajevima.	Najmanje 2 mjeseca prije početka gradnje.	Plan odgovara zahtjevima PR2 i PR4 i uključuje opasne materijale, prirodne opasnosti, epidemijske bolesti, procjenu zdravstvenih usluga, nesreće na radu i u saobraćajnim nesrećama. Izvještaji o incidentima pokazuju postignuće efektivnog reagovanja.	
4.5	<u>Bezbjednost na putu</u> UZS da izvrši dodatne revizije sigurnosti prije početka radova. UZS da osigura da su sve preporuke u reviziji o bezbjednosti na putevima uključene u nacrt Projekta i da se ove nacrtne preporuke implementiraju tokom izgradnje puta. U slučaju da implementacija tih predloga nije moguća,	Omogućava proaktivnu identifikaciju i promjene da bi se poboljšala bezbjednost na putu. Osigurava poboljšanja bezbjednosti pješaka i poboljšani pristup	GMP, prethodne revizije	Kvalifikovani specijalisti	Najmanje 2 mjeseca prije gradnje i u prvih 4 mjeseca gradnje.	Bezbjednosne aktivnosi na putu i upravljanju saobraćajem temelje se na reviziji bezbjednosti na putevima i komentima o prethodnim aktivnostima od strane zainteresovanih lica za vrijeme konsultacija.	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
	potrebno je to dokumentovati i podijeliti sa EBRD-em da bi se izbjegli prigovori.	obližnjem terenu i nekretninama duž trase.					
4.6	Plan upravljanja saobraćajem Izvođač će izraditi Plan upravljanja saobraćajem u skladu s GMP i uključiti minimalne obaveze prema Registru obaveza projekta.	Ograničava poremećaje na putu, definiše zahtjeve za bezbjednost na putu.	EBRD PR4, GMP	Sopstveni resursi, stručnjaci u oblasti transporta i bezbjednosti na putevima.	Najmanje 2 mjeseca prije početka gradnje.	Nesreće su unutar normativnih nivoa. Nema smrtnih slučajeva ni ozbiljnih povreda. Nema većih poremećaja u normalnom saobraćaju. Nema značajnih problema sa pristupom.	
PR5	Otkup zemljišta, prinudno preseljenje i ekonomsko raseljavanje						
5.1	Plan otkupa zemljišta i preseljenja (LARP) Razviti i implementirati skladan LARP koji je u skladu sa projektom Okvirom za otkup zemljišta i preseljenje koji adresira bilo kakve preostale slučajeve nasljedstva u vezi sa akvizicijom zemljišta.	Smanjiti rizik značajnog oštećenja malog broja zainteresovanih lica, koje treba fizički i ekonomski preseliti ili koji su pogođeni drugim značajnim pitanjima.	EBRD PR5	Nacionalni konsultanti. Nadzor međunarodnih konsultanata.	Prije daljnje akvizicije zemljišta i najmanje 3 mjeseca prije početka gradnje.	Usklađen LARP izrađen na vrijeme i po budžetu. Izveštaji kontrole pokazuju efektivnost konsultacija, davanje izjava, upravljanje pritužbama sa PAP i pravovremeno ispunjavanje dogovorenih sporazuma. Ograničen broj neprihvatanja ponude i neriješenih pritužbi.	
PR6	Biodiverzitet i živi prirodni resursi						
6.1	Stručnjak za životnu sredinu Tehnička pomoć će uključiti stručnjake za biodiverzitet u nadzor građevinskih radova i Akcioni plan biodiverziteta (APB). Izvođači će angažovati stručnjaka za zaštitu životne sredine da upravlja	Omogućiti efikasno upravljanje i ublažavanje potencijalnih uticaja izgradnje na biodiverzitet.	EBRD PR 6 EU Staništa Direktive Dobra međunarodna praksa.	UZS Eksterni stručnjaci za biodiverzitet.	2 mjeseca prije gradnje.	Odgovarajući kompetentni stručnjaci su angažovani da aktivno sudjeluju. Biodiverzitet i staništa su zaštićeni u skladu sa PR6. Nema značajnog gubitka prirodnih staništa.	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
	svakodnevnim ekološkim pitanjima na gradilištu.						
6.1	Obuka izvođača radova UZS stručnjaci za biodiverzitet će razviti program za obuku svih izvođača kako bi se osiguralo da ključne obaveze uključene u Plan upravljanja biodiverzitetom (BMP), Akcioni plan biodiverziteta (APB), Nacionalna EIA i Dopunska EIA se implementiraju na terenu.	Omogućiti efikasan menadžment i ublažavanje potencijalnih uticaja izgradnje na biodiverzitet.	EBRD PR 6 EU Staništa Direktive Dobra međunarodna praksa.	UZS Eksterni stručnjaci za biodiverziju.	2 mjeseca prije gradnje.	Izrađen formalni program obuke. Svi zaposlenici izvođača razumiju i prihvataju zahtjeve ESMP-a i Plana obaveze projekta.	
6.2	Istraživanja prije gradnje i raščišćenja eksportisane zone puta UZS da osigura da njihovi stručnjaci za biodiverzitet izvedu istraživanja prije gradnje i prije raščišćenja trase za put u cilju potvrđivanja adekvatnosti predloženih mjera ublažavanja koje su identifikovane u Dodatnom ESIA izvještaju, BMP i APB. Tamo gdje je to relevantno, predložene mjere ublažavanja biće nadopunjene, uključene u izjave o metodama specifičnim za pojedine lokacije / Registar obaveza projekta i implementacija od strane izvođača.	Omogućiti efikasan menadžment i ublažavanje potencijalnih uticaja izgradnje na biodiverzitet.	EBRD PR 6 EU Staništa Direktive Dobra međunarodna praksa.	UZS Eksterni stručnjaci za biodiverziju EPC izvođači	Najmanje 2 sedmice prije raščišćavanja vegetacije na trasi puta/zoni Projekta	Dokumentovati rezultate istraživanja uključiti u Izvještaj o istraživanju prije izgradnje, i gdje je to relevantno, da budu uključeni u Registar obaveza projekta.	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
6.3	<u>Akcioni plan biodiverziteta (APB)</u> UZS i njihovi stručnjaci za biodiverzitet će po potrebi dopuniti Akcioni plan biodiverziteta. To će se bazirati na Okvirnom APB koji je uključen kao dio paketa ESIA i koji će se koristiti kako bi se projektu omogućilo da izbjegne, minimalizuje i / ili ublaži uticaje na prirodne vrste i staništa od značaja za očuvanje. APB će uključiti, u skladu sa EBRD zahtjevima, odgovarajuće mehanizme balansiranja biodiverziteta za rješavanje pitanja koja se ne mogu ublažiti da bi se postigao rezultat tzv. "No Net Loss of Priority Biodiversity Features", tj ne gubljenja neto prioriternih biodiverzitetskih obilježja.	Mjere ublažavanja i upravljanja potencijalnom gradnjom/operativnom fazom u vezi sa uticajem na biodiverzitet.	EBRD PR 6 Dobra međunarodna praksa	UZS Eksterni stručnjaci za biodiverziju EPC izvođači	APB 2 mjeseca prije gradnje	APB implementovan u skladu sa PR6 Osnovne karakteristike biodiverziteta sačuvane/zastićene u skladu sa PR6	
PR7	Domaće stanovništvo – nije relevantno za ovaj projekat						
PR8	Kulturna baština						
8.1	<u>Procedura slučajnih arheoloških nalaza</u> UZS i izvođač će zajedno razviti proceduru za slučajne arheološke nalaze u toku faze	Arheološki nalazi sa projektnog područja se mogu naći u lokalnom muzeju.	EBRD PR8	UZS	1 mjesec prije gradnje.	Izvođač će morati da upozna osoblje zaposleno na Projektu o proceduri za slučajna arheološka nalazišta.	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
	gradnje u saradnji sa muzejskim stručnjacima i u skladu sa PRB.	Iako, do sada nije nikad bilo nikakvih dokaza/zapisa o kulturnoj baštini duž trase puta.				Svaki nalaz će se tretirati u skladu sa ovom procedurom, biti pregledan i čuvati od strane odgovarajućih muzeja / nadležnih organizacija.	
PR10 Objavljivanje informacija i uključivanje zainteresovanih strana							
10.1	<u>Angažovanje zainteresovanih strana</u> Dalje razviti i implementovati SEP kao što je predviđeno u SEP dokumentima. Ovo će da uključi zapošljavanje Eksperta za socijalna pitanja koji će da dopunjava/održava i implementira SEP. UZS će osigurati da izvođač (i podizvođači) prenesu relevantne elemente SEP-a u njihove vlastite planove rada, kao što se vidi iz ugovornog sporazuma.	PAP su adekvatno informisani o predstojećim aktivnostima Projekta. Mogu učestvovati u ublažavanju koje je osmišljeno radi zaštite zainteresovanih lica od uticaja. Novonastala pitanja mogu biti identifikovana i odgovori na ista implemetirani prije nego što eskaliraju. Gubitak dozvole za rad.	EBRD PR10, GMP	Budžet za zaposlene, prevoz, nabavku materijala, itd. UZS Izvođač radova Ekspert za socijalna pitanja će da osigura zahtjeve iz ugovora za implementaciju relevantnih SEP aktivnosti.	Potpuno usklađen SEP treba ponovo pregledati 2 mjeseca prije početka izgradnje. Implemetirati : sve faze projekta.	Odgovarajuće kvalifikovano osoblje iz ove oblasti (SEP) zaposleno je i prisutno na terenu. Pokazatelji identifikuju novonastala pitanja i omogućavaju pravovremene odgovore. Postizanje ciljeva koje definise SEP. Zainteresovana lica su uključena proaktivno i snažno u proces kako je navedeno u SEP-u.	
10.2	<u>Proces upravljanja žalbama (PUŽ)</u> Pregledati i poboljšati upravljanje pritužbama kroz:	Efektivni mreža povratih informacija i komentara o poslovanju postoji	EBRD PR10, GMP	Uključen u SEP	U toku, da se hitno završi do oktobra 2019.	PUŽ je poznat kao pouzdan od strane većine PAP. PUŽ je korišćen kao prarna mreža za postavljanje pitanja od strane PAP.	

Br.	Postupak	Ekološki i socijalni rizici (odgovornost / beneficije)	Izvršiti u skladu sa	Resursi, investicione potrebe, odgovornost	Raspored evaluacije	Cilj i kriterijumi za uspješnu implementaciju	Status
	- Savjetovanje o PUŽ namjerama s PAP i revidiranjem procesa kako bi bio pouzdan, efektivan i korišten. - Pregledom osoblja i resursa. - Pregledom i nadopunom pokazatelja i učestalosti kontrole.	kako bi se Projektu omogućilo da identifikuje i riješi novonastala pitanja.				Pravovremeno riješene žalbe u korist PAP u skladu sa PR10 Paragraf 28.	